

РЕШЕНИЕ

№ 807

гр. София , 09.07.2021 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

АПЕЛАТИВЕН СЪД - СОФИЯ, 14-ТИ ГРАЖДАНСКИ в публично заседание на петнадесети юни, през две хиляди двадесет и първа година в следния състав:

Председател:	Ася Събева
Членове:	Елена Тахчиева Кристина Филипова

при участието на секретаря Елеонора Тр. Михайлова
като разгледа докладваното от Елена Тахчиева Въззивно гражданско дело № 20211000500096 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл.258 и сл. ГПК.

С решение от 25.08.2020г., постановено по гр.д. № 4747/2018г. по описа на Софийски градски съд, I-4 състав е осъдена Прокуратурата на Република България да заплати на П. И. Ч. на осн. чл.2, ал.2, т.3 предл. първо от ЗОДОВ обезщетение в размер на 7 000лв. за претърпените неимуществени вреди вследствие на незаконно повдигнато и поддържано обвинение за престъпление по чл.149, ал.1 НК, преквалифицирано по чл.157 ал.3 НК, производството по което е прекратено с постановление на СРП от 26.03.2015г. и потвърдено с определение от 30.11.2015г. по НЧД № С-114/2015г. на СГС, влязло в сила на 30.11.2015г., ведно със законната лихва от 01.12.2015г. до окончателното изплащане, като искът над присъдения размер до претендирания от 40 000лв- частичен иск при цялостна искова претенция от 80 000лв, е отхвърлен като неоснователен.

Решението в осъдителната му част е обжалвано от Прокуратура на РБ чрез прокурор от СГП. Твърди се неправилност на решението поради нарушение на материалния закон. Поддържат се конкретни доводи, че не са доказани вида и размера на вредите, а евентуално, че присъденото обезщетение е завишено по размер. Изтъква се, че задържането на ищеца под стража около четири месеца– време значително по-малко от обичайната продължителност на тези мерки при подобни престъпления, и че твърденията за преживян голям стрес по време на задържането не са установени, респ. и установени те не са само и единствено в резултат на действия и актове на лица под надзора на прокуратурата. На

следващо място се поддържа, че медийната разгласа на обвинението като източник на неимуществени вреди, не може да се разглежда едностранчиво, както направил първостепенният съд, и че съдържанието се определя от техните автори и политиката на медиите, за което не следва прокуратурата да носи отговорност. Искане се отменя на решението в обжалваната му осъдителна част и вместо това отхвърляне на искане като неоснователен, евентуално намаляване на обезщетението по размер.

Решението е обжалвано в отхвърлителната му част от ищеца П. И. Ч. чрез пълномощник адв. Д. с оплаквания за неправилност, поради нарушение на материалния закон /чл.52 ЗЗД/. Поддържат се подробни доводи и съображения, че съдът не е преценил по тежестта и интензитетът търпените вреди, като отражението на обвинението върху личния живот на пострадалия и настъпилите негативни последици за него вследствие на мерките за процесуална принуда – задържане под стража и медийната разгласа на обвинението. В тази връзка са развити подробни съображения, че вредите са в по-голям интензитет от обичайните, и че са неправилни изводите на съда, че не е доказана причинна връзка между обвинението и пречките ищецът да си намери работа или да учи в чужбина. На следващо място се поддържа, че не са съобразени и въобще обсъдени писмените доказателства, свидетелстващи за медийния отзвук на обвинението, начина по който е описан ищеца по време на задържането чрез публикуване на снимки и записи. Поддържа се още, че не са преценени всички обстоятелства относно високия интензитет на травмиращите изживявания отзвука, който обвинението е оставил в роднини и познати и то за престъпление с най-остри негативни оценки /за блудствени действия с малолетни/, преживените страх и изолация, както и смяната на фамилното име, което било безвъзвратно опозорено. Твърди се и процесуално нарушение на съда, изразяващо се в отказа да се уважат своевременно направени доказателствени искания, което е довело до неправилност на решението поради постановяването му при непълнота на доказателствата.

В срок не са постъпили отговори на въззивните жалби на насрещните по тях страни.

Софийският апелативен съд, след като прецени доводите на страните и прецени събраните по делото доказателства, приема следното:

Решението е валидно и допустимо /чл.269, изр.първо ГПК/.

Производството е образувано по иск против Прокуратура на РБ с правно основание чл. осн. чл.2, ал.2, т.3 предл. първо от ЗОДОВ за компенсиране на неимуществени вреди претендирани в размер на 40 000лв – частичен иск при цялостна искова претенция от 80 000лв. Като правопораждащи факти в исковата молба се изтъкват търпени неимуществени вреди, посочени в исковата молба в пряка причинна връзка с незаконно повдигнатото и поддържано обвинение за престъпление по чл. 149, ал. 1 НК, а в следствие по чл. 157, ал. 3 НК, прекратено с постановление на СРП от 26.03.2015г, продължило повече от пет години, задържането под стража за период от четири месеца, широкият отзвук на

обвинението в медийното пространство за престъпления, представляващи неморални и отблъскващи деяния, което го сринало емоционално. В резултат на обвинението преживял стрес, психическо напрежение, чувство на безпомощност и уронено човешко достойнство. Изпаднал в социална изолация и се срамувал да общува с близките и познатите си, защото го смятали за престъпник. Обвинението повлияло негативно на възможностите да си намери работа и учи в чужбина и необратимо влошило цялостния му живот.

В срока за отговор ПРБ е оспорила иска по основание с възражения, че не се установяват действително търпени вреди в пряка причинна връзка с процесното обвинение и евентуално, че претендираният размер е прекомерен спрямо твърдените за настъпили вреди предвид наличието на други осъждания и наказателни производства същия период, както и с оглед на обществено-икономическите условия в страната.

Първоинстанционният съд е приел, че са налице материалните предпоставки по чл.2, ал.1, т.3 ЗОДОВ предвид на безспорно установените обстоятелства за повдигнато против ищеца обвинение за престъпление от общ характер, което в следствие е прекратено с постановление на прокуратурата, поради това, че деянието не е извършено, и че в причинна връзка с него и взетите мерки за процесуална принуда е търпял вреди в личностен и социален аспект, за чието репарирание е приет за справедлив размер от 7000лв.

Разгледани по същество на заявените основания / чл.269, изр.второ ГПК/ въззивните жалби на страните са неоснователни, по следните съображения:

По делото са безспорно установени с писмени доказателства следните факти, за които няма спор между страните:

Безспорно е и от събраните доказателства се установява, че с постановление на СРП от 21.01.2010г. по пр.пр. № 3-776/2009г. по описа на СРП, ДП № 12/2014г. на ДАНС, ищецът е привлечен като обвиняем за престъпление по чл. 149, ал. 1 НК – блудствени действия с лице ненавършило 14години, по-късно квалифицирано по чл. 157, ал. 3 НК – извършване на полово сношение с лице под 14години. С постановление на СРП от 21.01.2010г. е задържан под стража за 72 часа, след което му е наложена постоянна мярка за неотклонение „задържане под стража“, потвърдена с определение от 29.01.2010г. по НЧД № С-98/10 на СРС, изпълнявана спрямо него до началото на май 2010г., когато е изменена в по лека и е освободен от следствения арест. С постановление на СРП от 26.03.2015г., потвърдено с определение от 30.11.2015г. по НЧД № С-114/2015г. на СГС, влязло в сила на 30.11.2015г. и продължилото пет години и десет месеца наказателно производство срещу ищеца било прекратено.

От приложените пред първата инстанция множество писмени доказателства се установява, че случаят е добил широко обществено достояние и за него е изнасяна информация в преса и в интернет-сайтове, излъчвани са репортажи и предавания, включително и чрез изявления на участващи в разследването лица, че е разбита група, състояща се от шест човека, на които

са преписвани деяния, свързани с сексуално малтретиране на малолетни.

Пред първата инстанция е разпитана свидетелката М. Ч. – майка на ищеца, която е описала начинът, по който е извършен ареста на сина ѝ в дома им в гр.*** преди 10 години, когато направили обиск на апартамента. Преди да го арестуват нямал приятели, защото 4-5 години живял в Испания, после работил известно време в София, но след това бил без работа и живял в дома им, когато го задържали. Вечерта след ареста по новините ги давали с белезниците, непрекъснато пишело във вестниците за групата, която са задържали. Баща му се отдръпнал от него, не искал да го вижда, също и сестра му, както и други техни близки напълно го отхвърлили. В следствения арест го посещавали само тя и баща му, бил много отслабнал, със синини, очите подути – все така бил и им казвал, че е паднал, но си личало, че е психически разстроен. По време на ареста баща му търсел документи да докажат, че точно в този период, за който го обвиняват, е бил в Сливен. Но сега вече му нямал доверие. От ареста станал приятел с А. И.- другият свидетел по делото, но иначе нямал приятели, тези с които общувал преди го отбягвали. Променил се, не бил същият човек и не искал да общува.

Пред първата инстанция показания е депозирал и св. А. И., който познавал ищеца от 2009г. и е наясно, че е задържан в дома му в Сливен от медиите и защото и той бил задържан по този повод. Свидетелят бил в следствения арест по същото време с ищеца, там не го бил виждал, но чувал през преградите на килията гласа му и той звучал много изплашен. От разговори между надзирателите разбрал, че ищецът бил в килия с наркомани и крадци, които ежедневно го биели. По-късно през м.януари 2011г вече установили връзка по телефон, когато ищецът му споделял, че иска да замине, и че търси спасение, защото се чувства зле. Когато се видели бил притеснен, че е на публично място, и че би могъл да бъде разпознат. През тези години освен с него и майка си, не контактувал с други хора, приятелите му се отдръпнали, а също и роднините. После ищецът живял в София, продължили да се виждат от време на време, а също и когато станал студент в Бургас.

Пред въззивната инстанция е приета СПЕ, от изводите на която се установява, че невротичната симптоматика при ищеца се определя като адаптационно разстройство с тревожно-депресивни симптоми, чиито проявни форми са подтиснатост, тревожност, понижено настроение, нарушение на съня, страх и притеснение от неизвестното, но изключва с категоричност клинична изява на депресивно заболяване, както и патология на когнитивните функции при ищеца за периода на наказателното производство

При горните факти се налагат следните правни изводи:

Спорен с оглед на заявените оплаквания във въззивните жалби е размерът на присъденото от първата инстанция обезщетение.

Неоснователни са оплакванията на прокуратурата за неправилност на решението, поради противоречие с нормата на чл.52 ЗЗД. При определяне размера на обезщетението,

първоинстанционният съд е отчетел всички релевантни факти: продължителността на наказателното преследване /повече от пет години/, тежестта на повдигнатото обвинение за престъпни действия с малолетни лица, за което се предвижда ефективно наказание лишаване от свобода, и че е свързано с най-острите негативни обществени оценки, широкото медийно разгласяване на обвинението и задържането, които наред с взетата най- тежка мярка за процесуална принуда за срок от четири месеца, представляват утежняващи обстоятелства и източник силни и травмиращи за потърпевшия изживявания. Поради това не се обосновават оплакванията, че обезщетението се явява прекомерно спрямо действително търпените вреди.

Неоснователна се явява въззивната жалба на ищеца в първоинстанционното производство против решението в отхвърлителната му част, позоваваща се на оплаквания за определяне на обезщетението в занижен размер. Действително повдигнатото обвинение е добило широко обществено достойние чрез множество електронни и печатни издания и случаят с разбитата група от шест човека, насилвали малолетни момчета /сред които ищецът/ бил широко коментиран, включително в интервюта от представители на прокуратурата, като на въпросните лица са преписвани изключително отблъсващи деяния с малолетни деца. Посоченото се явява утежняващо обстоятелство, независимо, че в преобладаващата си част коментарите визират имената на други лица, обозначени като тартори на групата, и че ищецът в част от публикациите е обозначен с инициалите на собственото и фамилното си име. Вярно е, че този широк медиен отзвук съществено е допринесъл за опозоряване името на ищеца и вследствие на това той е търпял по-силни по интензитет травмиращи изживявания, които са променили за продължителен период цялостния му начин на живот – изолирал се от общуване, притеснявал се да се показва на обществено място, свел до минимум контактите си, чувствал се унижен и отхвърлен включително от най-близките си хора. Тези негативни изживявания са му причинили силен психически дискомфорт, довел според изводите на приетата СПЕ до адаптационно разстройство с тревожно-депресивни симптоми, чиито проявни форми са подтиснатост, тревожност, понижено настроение, нарушение на съня, страх и притеснение от неизвестното. Съдебната практика в решения по чл. 290 ГПК е приела, че разгласяването в медиите на наказателното преследване не следва да бъде изключено от групата основания, обуславящи отговорността на прокуратурата. В случая се касае до пряка последица от действията на ответника, от която са нанесени вреди на ищеца, провокирали негативна обществена реакция /решение № 233 от 18.05.2012 г. по гр. д. № 104/2012 г., Г. К., IV Г. О. на ВКС, решение № 124 от 09.02.2010 г. по гр. д. № 3802/2008 г., Г. К., III Г. О. на ВКС/.

Същевременно СПЕ изключва наличието на симптоматика за клинична изява на депресивно заболяване, както и за патология на когнитивните му функции за периода на наказателното производство. По време на престоя в следствения арест тази тревожно-депресивна симптоматика е била най-силно изразена, впоследствие с по-нисък интензитет. Въпреки търпения психически дискомфорт по време на наказателното преследване, ищецът е завършил задочно висше образование – бакалаварска степен и магистратура /по данни снети при изследването/, работил е в различни хотели на КК „Слънчев бряг“ и на летище

Бургас. Посоченото подкрепя изводите на първата инстанция, че няма доказателства наказателното производство да е повлияло в такава драстична степен върху личността и начина на живот на потърпевшия, че да го постави в невъзможност да си намери работа или да реализира целите си в сферата на образованието, респ. да е било пречка да продължи обучението си в чужбина. Безспорно от СПЕ и от гласните доказателствени средства се установяват търпените от него в емоционален и психологичен аспект травмиращи изживявания, свързани с негативната обществена реакция, включително от близкия до него кръг от лица, но не би могло да се приеме, че е бил напълно отхвърлен от най-близките си хора или че ограниченото социално общуване е изцяло в причинна връзка с обвинението. В показанията си св. Ч. /майка на ищеца/ е посочила, че и преди това не е имал много контакти, защото живял няколко години в Испания, и че по време на задържането е бил посещаван на всеки две седмици от нея и баща му, който след арестуването бил съпричастен и в опит да помогне с представяне на доказателства, че синът му не е бил в София на процесните дати. В тази връзка са основателни доводите в жалбата на прокуратурата, че показанията на лицата по чл. 172 ГПК подлежат на преценка за евентуалната им заинтересованост, и дори да няма основание да се отрече тяхната достоверност, все пак ще следва да се съобрази доколко субективните възприятия на човек, изключително близък до потърпевшия, биха могли да се отразят на възпроизвеждането на фактите от обективната действителност.

Правилно на следващо място показанията на св.И. не са ценени в частта, в която възпроизвеждат обстоятелства за физическо малтретиране на ищеца по време на следствения арест, дочути и станали известни от други лица. За тях свидетелят няма преки впечатления и при липса на други доказателства, в тази част не следва да им се придава доказателствена стойност. Отделно от посоченото в обезщетението за неимуществени вреди не се включват тези, произтичащи от лоши битови условия и/или неупражнен надзор от администрацията в следствения арест и в резултат на него унизително отношение. В съответствие със задължителните разрешения в ТП № 2/19.05.2015г. по тълк. д. № 2/2014г. на ГК ВКС и Първа и Втора колегия на ВАС, претендираните от ищеца неимуществени вреди от лоши битови условия и в конкретния случай унизително отношение при изтърпяване на наложената най – тежка мярка за неотклонение не подлежат на обезщетяване по реда на чл. 23ОДОВ, тъй като произтичат от административна дейност на административен орган и за тях е предвиден друг ред по чл. 1 ЗОДОВ.

Вярно е на следващо място, че мярката за неотклонение задържане под стража и престоят от четири месеца в следствения арест е утежняващо обстоятелство и източник на силни по интензитет морални страдания. Но наред с този факт следва и да се има предвид, че заменената по-лека мярка за неотклонение не е била от естество, нито има данни да е създала ограничение и трудности за ищеца в личен и социален аспект – напротив през този период е завършил образованието си и е работил на различни места.

В обобщение, поради съвпадане в изводите на двете инстанции по спорните въпроси

обжалваното решение ще подлежи на потвърждаване.

При този изход на спора няма основание да се изменят присъдените от първата инстанция разноски, нито се следват разноски на страните пред въззивната инстанция.

Водим от гореизложеното, съдът

РЕШИ:

ПОТВЪРЖДАВА решение от 25.08.2020г., постановено по гр.д. № 4747/2018г. по описа на Софийски градски съд, I-4 състав.

Решението, подлежи на обжалване пред ВКС на Република България в едномесечен срок от връчване препис на страните при наличие на предпоставки по чл.280 ГПК

ПРЕДСЕДАТЕЛ:

ЧЛЕНОВЕ:

Председател: _____

Членове:

1. _____

2. _____